

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA VOSITALARIDAN FOYDALANISH KOMPETENTSIYASI

Avezov Davronbek Soburovich

Urganch Ranch Texnologiya Universiteti

"Pedagogika va filologiya" kafedrası katta o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10686255>

Annotatsiya: Ushbu tezisdá bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining axborot kommunikatsion vositalardan foydalanish kompetentligini oshirish uchun dastlabki amaliy faoliyalar tavsiflanadi. Shuningdek, ta'lim jarayoniga axborot kommunikatsion vositalarini joriy etish uslubiyati tahlil qilinadi,

Kalit so'zlar: axborot kommunikatsion vositalari, kompetensiya, model, pedagogik modellashtirish, tahlil.

Kirish: Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida axborot kommunikatsion vositalaridan foydalanish kompetentligini shakllantirish maqsadida "*Boshlang'ich matematikaning nazariy asoslari*" fani o'quv-uslubiy majmuasini ishlab chiqilgan. Matematik muammolarni hal etishda imo-ishora-belgi va algoritmik faollikka e'tibor berilishi axborotni tahlil qilish, sintez qilish va vizualizatsiya qilish qobiliyatining shakllanishiga turtki bo'ladi, deb faraz qilish kerak. Bu AKT(axborot kommunikatsion texnologiyalari) dan foydalanish kompetentligining shakllanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining AKT dan foydalanish kompetentligini shakllantirish jarayoni ko'p komponentli bo'lib, ko'p darajali model hisoblanadi. G.V.Suhodolskiy, A.N. Daxin, V.M. Mixeevlarning ilmiy asarlariga asoslanib pedagogik faoliyatda modellashtirish usuliga bag'ishlangan, zamonaviy ta'lim texnologiyalari "Ta'lim axboroti tizimi", "Ijodiy vazifalar tizimi", "Modellashtirish", "Pedagogik tadqiqotlar" kabi mavjud ta'lim modellarining tajribasini o'rganib, pedagogik modellashtirishning asosiy prinsiplaridan biri tizimlilik ekanligini ta'kidlashimiz mumkin, uning mohiyati tizimga qo'shimchalarni kiritishdir. Y.V. Viktorovanning tadqiqotlariga ko'ra, matematik muammolar muayyan kodlash uslublarini (og'zaki-nutq, vizual, sezgi-hissiy, bu kelajakda boshlang'ich sinf o'qituvchisining AKT dan foydalanish kompetentligining tarkibiy qismlarini shakllantirish uchun yetarli asos bo'lgan ma'lumotlarni qayta ishlash, vizualizatsiya qilish, axborot modellarini amalga oshirish va birlashtiruvchi ma'lumotlarni uzatish qobiliyatini anglatadi. O'qituvchilarga o'quvchilarni muvaffaqiyatli tarbiyalash va o'rganishda axborot-kommunikatsiya vositalarini qanday samarali ishlatishlarini o'rgatishni maqsad qiladi.

Ta'limning maqsadi: Metodikani shakllantirishda birinchi qadam, ta'limning maqsadlarini aniqlashdir. O'qituvchilar qanday axborot-kommunikatsiya vositalarini o'rganishni va ulardan qanday foydalanishlarini o'rganishlari kerak. Maqsadlar, o'quvchilarning lug'at va so'zlarini o'rganishini, ma'lumotlarni mustaqil ravishda qidirishini, vaqtincha va doimiy tarzda ma'lumot almishlari kerakligini o'z ichiga oladi.

Ta'lim texnologiyalari: O'qituvchilar, ta'lim texnologiyalari va axborot-kommunikatsiya vositalarini o'rganishlari uchun xususiy o'quv usullari va dars materiallari ishlab chiqishadi. Bu texnologiyalar, veb-saytlar, ilova va dasturlar, maqolalar va video darsliklarini o'z ichiga oladi. O'qituvchilar o'quvchilarni boshqarish uchun qulay va samarali texnologiyalardan foydalanishlari kerak.

Amaliy mashg'ulotlar: O'qituvchilar, o'quvchilarni axborot-kommunikatsiya vositalari bilan amaliy mashg'ulotlarga jalb qilishlari lozim. Bu, o'quvchilarga ma'lumotlarni amaliy ravishda qanday izohlashlari, ta'limda ishtirok etishlari va tushunchalarni qanday ifodalashlari kerakligini o'rganishlari uchun zarurdir. Masalan, o'quvchilar o'zlarining fikrlarini matn yozish, prezidentsiyalash, blog yozish va h.k. orqali ifodalashlari mumkin.

Qo'llanma va resurslar: Metodika o'qituvchilarga, axborot-kommunikatsiya vositalarini qanday qo'llashlari va ularni qanday samarali foydalanishlari mumkinligini o'rgatadi. Bu resurslar, qo'llanmalardan darsliklarga, elektron kutubxonalardan video darslarga qadar har xil bo'lishi mumkin.

Bu metodika o'qituvchilarga, boshlang'ich sinf o'quvchilarini axborot-kommunikatsiya vositalaridan samarali foydalanish kompetentsiyasini shakllantirish uchun qo'llanilishi mumkin. Ushbu masalaga oid boshqa tadqiqotlar va amaliyotlar bilan ham tanishish lozim.

Xulosa:

Axborot kommunikatsion vositalardan foydalanish o'qituvchilar uchun amaliy yondashuvlar va ko'rsatkichlarni o'z ichiga olgan holda, boshlang'ich sinf o'quvchilarining axborot kompetentligini samarali shakllantirishda yordam beradi.

References:

1. Beshenkov S.A., Rakitina E.A., Mindzaeva E.V. Informatsion ta'lim, Idrok qilish. Qobiliyat. 2013. No 3. b. 42–51.
2. Viktorova Y.V. O'qitish jarayonida 9-sinf o'quvchilarining AKT kompetentsiyasini shakllantirish. Kand. Ped. Fanlar. Yekaterinburg, 2016. 217 b.
3. Madraximovich, K. E., & Ruzimovich, Y. J. (2021). Application of Problem-Based Teaching Methods in the Development of Mathematical Thinking Skills of Students. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 43-47.
4. Khudoynazarov, E. (2023). Theoretical Foundations Of Growing Logical Thinking Of Elementary School Students. *International Bulletin of Engineering and Technology*, 3(5), 33-37.
5. Madrakhimovich, K. E. (2023). Didactic Principles of Developing Logical Thinking in Students. *New Scientific Trends and Challenges*, 97-100.
6. Худойназаров, Э. М., & Бекметова, З. З. Қ. (2022). Ўқувчиларда танқидий фикрлашни ривожлантиришнинг педагогик ва методик асослари. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(12), 1099-1107.
7. Эгамберган, Х. М., & Хўжаниёзова, Ш. Б. (2023). Ал-Хоразмий-барча замонларнинг энг улуғ математики. *boshqaruv va etika qoidalari onlayn ilmiy jurnali*, 3(1), 4-10.
8. Худойназаров, Э. М., & Авезова, Д. Ф. Қ. (2023). Инсон фикрлашни ривожлантиришнинг дидактик асослари. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(2), 310-317.
9. Худойназаров, Э. М., & Авезова, Д. Ф. Қ. (2023). Ўқувчиларда мантикий фикрлашни ривожлантиришнинг дидактик асослари. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(2), 289-297.